

II

(Jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2003. október 1.)

a Németország által a Jahnke Stahlbau GmbH, Halle javára nyújtott állami támogatásról

(az értesítés a C(2003) 3375. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű szöveg hiteles.)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2005/940/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdése első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdése a) pontjára,

azt követően, hogy az érintett feleket az említett rendelkezéseknek megfelelően felkérte észrevételeik megtételére ⁽¹⁾,

mivel:

I. AZ ELJÁRÁS

(1) Németország 1999. december 30-én levélben értesítette a Bizottságot a Jahnke Stahlbau GmbH, Halle (a továbbiakban: Jahnke) javára hozott különböző támogatási intézkedésekről. Az eset NN 9/2000 számon került iktatásra.

(2) A Bizottság 2001. március 2-i levelében értesítette Németországot arról, hogy az EK-Szerződés 88. cikke (2) bekezdése szerint eljárást indít a támogatással és a vagyonerőterek bejelentett eladásával kapcsolatban. A Bizottság erről szóló határozatát közzétette az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* ⁽²⁾. A Bizottság felhívta az érdekelt feleket, hogy a szóban forgó támogatással kapcsolatban tegyék meg észrevételeiket.

(3) A Bizottság az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet ⁽³⁾ 10. cikkének (3) bekezdése alapján felkérte Németországot, hogy nyújtson be minden olyan információt, amely szükséges annak megvizsgálásához, hogy Szász-Anhalt tartomány az engedélyezett támogatási rendszernek megfelelően nyújtotta-e a konszolidációs hitelt.

(4) A Bizottság más érdekelt féltől nem kapott észrevételt.

(5) Németország 2001. május 17-én, 2002. november 22-én és 2003. január 17-én nyújtotta be az eljárás megindításával kapcsolatos észrevételeit.

(6) Németország 2003. január 17-én közölte a Bizottsággal, hogy a Jahnke fizetésképtelenségi eljárást kért; 2003. július 31-én pedig azt, hogy 2003 februárjában a fizetésképtelenségi eljárást megindították.

II. LEÍRÁS

(7) A Jahnke acélszerkezet-gyártó vállalkozás Hallében (Szász-Anhalt tartomány) található, amely az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdése a) pontja értelmében támogatott térség.

⁽¹⁾ HL C 160., 2001.6.2., 2. o.

⁽²⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

⁽³⁾ HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

1. Események

- (8) A Jahnkét Bernd Jahnke, a Jahnke Stahlbau GmbH Lenzen (a továbbiakban: Jahnke Lenzen) acélszerkezetgyártó vállalkozás ügyvezető igazgatója alapította 1999. november 12-én azzal a céllal, hogy átvegye az 1999 májusában csődöt jelentett HAMESTA Steel GmbH (a továbbiakban: HAMESTA) vagyonerőit. A HAMESTA az 1998 óta csődben lévő Hallische Metall- und Stahlbau GmbH i.Gv. utódvállalata volt. A vagyonekezelő 1995-ben privatizálta a Hallische Metall- und Stahlbau GmbH-t a Thuringia AG javára. Ehhez 37 millió EUR jogszerű támogatás nyújtása kapcsolódott.
- (9) 1999 novemberében a HAMESTA csődgondnok közölte Jahnke úrral, hogy csak a hitelezői gyűlés jóváhagyásával értékesítheti a HAMESTA vagyonerőit. Egy későbbi adásvétel tekintetében azonban kilátásba helyezte, hogy a Jahnke 2000. január 1-jétől fizetendő 13 000 EUR havidíj ellenében használhatja a vagyonerőket.
- (10) 2001. február 3-án elkészült a csődgondnok és Jahnke úr között az átvételi megállapodás tervezete, amely szerint a beruházó előreláthatólag 2,5 millió EUR vételár ellenében szerezheti meg a vagyonerőket. Időközben azonban a hitelezői gyűlés úgy határozott, hogy nem valósítja meg az átadási megállapodást, hanem inkább árverésre bocsátja a vagyonerőket. Az átadási megállapodásra ezért nem adott felhatalmazást, így az érvénytelen marad.
- (11) 2000 májusában a csődgondnok és Jahnke úr új, határozatlan idejű bérleti megállapodást írt alá, amelyben havi mintegy 11 300 EUR bérleti díj és egy év lejártával hathavi felmondási idő szerepelt.
- (12) 2002 novemberében Németország közölte a Bizottsággal, hogy a Jahnke a vagyonerőket megszerzése érdekében először át kívánja venni a HAMESTA két hitelezőjének jelzálogjogát, és ezzel kívánja biztosítani vevői pozícióját. Ezért a Jahnke a két hitelezővel megállapodást kötött, hogy 1,54 millió EUR kifizetése ellenében átveszi a jelzálogjogokat.
- (13) Németország szerint a HAMESTA vagyonerőinek árverésére nem került sor. A Jahnke jelenleg is fizetéseketelenségi eljárás alatt áll. A HAMESTA vagyonerőinek nyilvános árverését eredetileg 2002-re tervezték, ám most várhatóan 2003 végén kerül rá sor. A Jahnke ellen folyó fizetéseketelenségi eljárás legkorábban 2004 közepén kerül lezárásra.
- (14) 2001 márciusában a Jahnke mintegy 80 főt foglalkoztatott, kb. 5 millió EUR forgalmat bonyolított (2000-ben kb. 2 millió EUR), és üzemi eredménye mintegy 18 000 EUR volt (2000-ben kb. 100 000 EUR). 2001-ben a Jahnke Lenzen kb. 3,3 millió EUR forgalmat bonyolított (2000-ben kb. 4,4 millió EUR), és üzemi eredménye mintegy 21 000 EUR volt (2000-ben kb. 71 000 EUR). A Jahnke Lenzen kb. 40 alkalmazottat foglalkoztat.

2. A támogatási intézkedések

- (15) A szerkezetátalakítás becsült költségei és a pénzeszközök jelentősen megváltoztak az 1999-ben és 2000-ben a Bizottságnak benyújtott adatokhoz képest. A 2000. szeptember 4-i levélben a következő finanszírozási igény szerepelt:

Finanszírozási igény (EUR)	A pénzeszközök forrása EUR-ban (kerekített adatok)			
	A befektető saját eszközei	Sparkasse Halle	Szász-Anhalt tartomány	Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben („BvS“)
Vételár: max. 2,5 millió		a 2,5 millió 20 %-a 500 000	kezeség a 2 milliós hitel 80 %-ára	
Vagyonerőket/folyószámla: 410 000	Részvénytőke 260 000			150 000
Megrendelések finanszírozása és beindítási költségek: 670 000			Konzolidációshitel 260 000	410 000
Összesen: 3,58 millió	260 000	500 000	2,26 millió	560 000

A vagyonértékek max. 2,5 millió EUR-s vételára

- (16) A vagyonértékek vételárát 2,5 millió EUR bankhitelből finanszírozták volna, amelynek 80 %-át Szász-Anhalt tartomány kezességével, a fennmaradó 20 %-ot pedig jelzálogjogokkal és vagyonnal biztosították volna.
- (17) Szász-Anhalt tartomány a kezességet engedélyezett kezességi szabályozás⁽⁴⁾ alapján nyújtotta volna. A szabályozás egyik feltétele az, hogy teljesüljenek a Bizottság nehéz helyzetben lévő vállalatok megmentésére és szerkezetátalakításra nyújtott állami támogatásról szóló iránymutatásainak (a továbbiakban: iránymutatások)⁽⁵⁾ feltételei.
- (18) Németország szerint sem a vagyonértékek megvételére szolgáló bankkölcsön, sem a kezesség nyújtására nem került sor.

Az indítási intézkedések finanszírozása

- (19) A beindítási költségek fedezetére a Jahnkének 1,08 millió EUR működő tőkére volt szüksége, amelyet főként a megbízások finanszírozására és folyószámla-hitelre fordított volna. Ehhez a befektető 260 000 EUR-ral, a Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (a továbbiakban: BvS) két hitel keretében összesen 560 000 EUR-ral, Szász-Anhalt tartomány pedig 260 000 EUR értékű hitellel járult hozzá⁽⁶⁾.
- (20) Amennyiben a Bizottság beleegyezik, a BvS hitelei támogatással alakulnának.
- (21) Az üzemi tőke célja a karbantartási intézkedések fedezése, a kintlévő követelések köztes finanszírozása és a megbízások finanszírozása volt. A német hatóságok szerint az acélszerkezet-gyártásban bevett szokás, hogy a megbízási érték mintegy 10 %-áért kezdetben egy bank kezekedik. A munkálatok befejezése után és a szállításkor a vevő 2–5 éves, 5 % mértékű garanciára tarthat igényt.

3. A szerkezetátalakítási koncepció

- (22) Németország szerint a befektető szerkezetátalakítási tervének alapja lényegében az általa megszerzett know-how, a vállalatvezetés hatékony ellenőrzésének és terhelésének bevezetése, az igazgatási tevékenységek leépítése, az üzemi területek szerkezetátalakítása és a Jahnke

Lenzen üzemi hálózatának fokozott igénybevétele. A szerkezetátalakítás időpontjaként 1999. december 1. és 2002. november 30. közötti időszakot jelölték meg.

- (23) A szerkezetátalakítási terv szerint a forgalom/éves eredmény 2000-ben mintegy 8 millió/250 000 EUR, 2001-ben 9 millió/600 000 EUR és 2002-ben 10 millió/600 000 EUR. Ezzel szemben 2000-ben a tényleges forgalom/éves eredmény 2 millió/100 000 EUR, 2001-ben pedig 5 millió/15 000 EUR lett.
- (24) Németország szerint a szerkezetátalakítási terv az alábbi intézkedésekből állt:

Vállalatvezetés és alkalmazottak

- (25) Németország szerint a HAMESTA végül többek között a rossz üzletvezetés miatt vált fizetéseképtelenné. A HAMESTA túl sok vezetőt és üzemi alkalmazottat foglalkoztatott, ami magas költségeket és a vállalatvezetés alacsony hatékonyságát eredményezte.
- (26) Az alkalmazottak számát 80-ra csökkentették, ebből 45 fő dolgozott a termelésben. A vállalatvezetést rendkívüli mértékben leépítették. A törzsszemélyzetten kívül az addig házon belül végzett egyes feladatokat két külső tanácsadó, egy ügyvéd és egy vállalati tanácsadó vette át.

Ellenőrzés

- (27) Németország véleménye szerint a HAMESTÁ-nál korábban meglehetősen szakszerűtlenül zajlott a megbízások kivitelezése. A szerződéses teljesítésnél felmerült különszolgáltatásokat nem vették figyelembe, és ezeket a vevőknek nem számlázták ki. Ez viszont a megbízások hibás költségkalkulációjához vezetett.
- (28) A szerkezetátalakítás során 1999 decemberében modern számviteli és vállalatvezetési szoftvereken alapuló vállalatvezetési koncepciót vezettek be, új vállalati célmeghatározással, irányítási és teljesítési előírásokkal. Ily módon aktuálisan számon lehet tartani az éppen folyamatban levő megbízásokat.

Termelés és a gyártás hatékonyságának fokozása

- (29) Olyan raktárgazdálkodási rendszert kívántak bevezetni, amellyel a raktárkészletek pontosan nyilvántarthatók és kezelhetők. A hulladékok és forgács elkerülése érdekében a Jahnke közvetlenül az acélműből szerezte volna be a szükséges acélt. A koncepció szerint a nyersanyagot már az acélműben méretre vágták volna az adott megbízáshoz, és magánvasúton közvetlenül szállították volna a Jahnkének.

⁽⁴⁾ A Szász-Anhalt tartomány kezességi irányelvei (Bürgschaftsrichtlinie des Landes Sachsen-Anhalt RdErl vom 4.4.2000), 2000. április 4-i körrendelet, N 413/91; E 5/94; E 8/01.

⁽⁵⁾ HL C 288., 1999.10.9., 2. o.

⁽⁶⁾ A szász-anhalti kis- és középvállalkozásoknak nyújtott konszolidációs hitelekéről szóló irányelv alapján, amelyet a Bizottság 452/97 számon engedélyezett támogatási rendszerként.

Áttérés új üzleti területekre

- (30) A jövedelmezőbb, új tevékenységi területekre való áttéréssel bővülne a vevőkör. Míg a HAMESTA üzletvezetése arra törekedett, hogy rövid idő alatt minél nagyobb acélmennyiségeket dolgozzon fel, a Jahnke célja inkább az igényes, összetett acélszerkezetek gyártása.
- (31) A HAMESTA nem szakosodott semmilyen területre az acélszerkezeteken belül, a Jahnke Halle viszont színvonalasabb termékpalalettát alakított ki. Az üzletvezetés egy építésszel együttműködve számos olyan csarnokszerkezet-típust tervezett, amelyeknél az acélszerkezetekbe üveg- és faelemeket is beépítettek. 1998-ban a Jahnke Lenzenel együttműködésben megalapították a Jahnke Bau GmbH-t azzal a céllal, hogy kulcsrakész csarnokokat kínálhassanak egy kézről. E cég feladata volt például az acélcsarnokok betonalapzatának elkészítése.

Marketing és értékesítés

- (32) A Jahnkét bevonták volna a Jahnke Lenzen meglévő értékesítési rendszerébe, és a piacot rendszeresen meg kívánták dolgozni. Németország szerint a Jahnke stabil vevőkörrel rendelkezik, amelyben olyan neves vállalatok is szerepelnek, amelyek minőségi és megbízható szállítóként tartják számon, és érdekelték az üzleti kapcsolatok továbbfejlesztésében.

4. Piacelemzés

- (33) A Jahnke acélszerkezet-gyártással (Nace-osztályozás: 128.1) foglalkozik.
- (34) Legfontosabb földrajzi piaca Németország, ahol részese-dése mintegy 0,3 %. Európai piaci részese-dése 0,01 % alatt van. A német hatóságok szerint a Jahnke az európai piacon eddig csak egyszer kapott szállítási megbízást, 154 000 EUR értékben.
- (35) Németország szerint a német piacon nincs felesleges termelési kapacitás (a kapacitás kihasználtsága Nyugat-Németországban 80 %, Kelet-Németországban 90 % körül van), és ugyanez igaz a közösségi piacra is.
- (36) A Jahnke a költségszerkezet javítása érdekében 1990-től folyamatosan leépítette a kapacitásait, és számos tevékenységi területét megszüntette. Ezenkívül 1991-ben az alkalmazottai számát 650-ről 80-ra csökkentette. A támogatás célja nem az, hogy a kedvezményezett növelhesse termelési kapacitását, hanem elsősorban az, hogy finanszírozza az indítási költségeit.

5. A vizsgálati eljárás megindítása

- (37) A Bizottság 2001. február 28-án levélben közölte Németországgal, hogy az EK-Szerződés 88. cikke (2) bekezdése szerint eljárást indít a következő kérdések tisztázására:
- a) jogosult-e a Jahnke, mint újonnan alapított vállalat az iránymutatások alapján szerkezetátalakítási támogatásra;
- b) a benyújtott szerkezetátalakítási terv alapján teljesülnek-e az iránymutatásokban előírt jövedelmezőségi feltételek;
- c) a támogatások aránytalanul torzítják-e a versenyt; és
- d) Szász-Anhalt tartomány az alkalmazandó támogatási rendszer feltételei szerint nyújtja-e a tervezett kezességet. A Bizottság ezt a kezességet *ad hoc* támogatásként sorolta be.
- (38) A Bizottság felkérte a német hatóságokat, hogy a 659/1999/EK rendelet 10. cikkének (3) bekezdése alapján közöljék azokat az adatokat, amelyek szükségesek annak megvizsgálásához, hogy Szász-Anhalt tartomány az alkalmazandó támogatási rendszernek megfelelően nyújtotta-e a konszolidációs hitelt.

III. NÉMETORSZÁG VÉLEMÉNYE

- (39) Németország a vizsgálati eljárás megindítására adott válaszában annak a véleményének adott hangot, hogy a HAMESTA csődgondnokának 1999. november 30-án Jahnke úrhoz írt levele átadási megállapodásnak tekinthető, és ezért a Jahnke az iránymutatások 10. lábjegyzete szerint mentesül az újonnan alapított vállalkozás szerkezetátalakítási támogatására vonatkozó általános tilalom alól. A német hatóságok rámutattak, hogy a Jahnke már 2000 és 2002 között átvette a HAMESTA raktárkészletét, és 237 000 EUR értékű beruházást eszközölt javítási intézkedésekre.
- (40) Németország továbbra is úgy véli, hogy a szerkezetátalakítási terv alkalmas volt arra, hogy helyreállítsa a Jahnke hosszú távú jövedelmezőségét, és közben ne torzítsa elfogadhatatlan mértékben a versenyt.
- (41) A német hatóságok további adatokat is közöltek annak a szabályozásnak az alkalmazásáról, amellyel Szász-Anhalt tartomány a konszolidációs hitelt nyújtotta. A német hatóságok szerint a kölcsönt teljes mértékben a szabályozás feltételeivel összhangban nyújtották.

- (42) Németország emlékeztette a Bizottságot, hogy korábban is engedélyezte az újonnan alapított vállalkozásoknak szerkezetátalakítási támogatás nyújtását, és hivatkozott a Homatec Industrietechnik GmbH (Homatec) és Ambau Stahl- und Anlagenbau GmbH (Ambau) javára nyújtott támogatásokról szóló, 2000. augusztus 2-i bizottsági határozatra ⁽⁷⁾.
- (43) 2003 januárjában és júliusában Németország közölte a Bizottsággal, hogy a Jahnke fizetésektelenségi eljárást kért, amely legalább 2004 közepéig fog tartani.

IV. A TÁMOGATÁS ÉRTÉKELÉSE

1. Állami támogatás az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdése értelmében

- (44) Az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdése értelmében a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos termelési ágazatoknak az előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget. Az Európai Közösségek Bíróságainak ítéletei szerint a kereskedelem befolyásolásának feltétele akkor teljesül, ha a kedvezményezett vállalkozás olyan gazdasági tevékenységet folytat, amely érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.
- (45) A Jahnke a BvS-től két hitelt kapott 560 000 EUR értékben, Szász-Anhalt tartománytól pedig egy konszolidációs hitelt 260 000 EUR értékben. A tartomány késznek mutatkozott arra, hogy további bankhitel-kezesiséget nyújtson a vagyoneértékek vételárának finanszírozásához. Ezen intézkedésekkel a Jahnke olyan előnyhöz jut, amelyhez egy hasonló gazdasági nehézségekkel küzdő vállalkozás a finanszírozási piacon nem juthatott volna.
- (46) Szász-Anhalt tartomány területi önkormányzat, és a BvS is állami intézmény, amely tevékenységeit állami eszközökből finanszírozza. A BvS közjogi testületként jár el, amely az alapszabályok szerint a köz érdekében az állami hatóságok nevében köteles privatizálni a rábízott vállalkozásokat. Ezért az általa végrehajtott intézkedéseket szintén az államnak kell tulajdonítani.
- (47) Az érintett intézkedéseket állami eszközökből nyújtják egy vállalkozás javára, és ezzel csökkennek a szerkezetátalakítás során rendszeresen felmerülő költségek. A kedvez-

ményezett Jahnke vállalkozás acélszerkezet-gyártással foglalkozik, és termékeivel részt vesz a tagállamok közötti kereskedelemben. Mivel a támogatás a verseny torzításával fenyeget, az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének alkalmazási körébe tartozik.

- (48) Az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésében meghatározott tilalom alól kivételt jelenthet ugyanezen cikk (2), illetve (3) bekezdése.
- (49) Németország nem jelezte, hogy a támogatást e cikk (2) bekezdése alapján kívánja engedélyeztetni. Ez az előírás egyértelműen nem alkalmazható.
- (50) Szóba jön még az EK-Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése, amely szerint a Bizottság bizonyos körülmények között engedélyezheti az állami támogatásokat. Németország az e cikk b), d) és e) pontjában található kivételes rendelkezésekre sem hivatkozott, és azok nem is vonatkoznak erre az esetre. Az a) pont szerint a Bizottság engedélyezheti az állami támogatásokat, amennyiben azok a rendkívül alacsony életszínvonallal és foglalkoztatási aránnyal rendelkező területek gazdasági fejlődésének előmozdítását szolgálják. Szász-Anhalt tartomány ilyen terület. Ebben az esetben azonban a támogatás fő célja egy bizonyos gazdasági ágazat, nem pedig az egész régió gazdasági fejlődésének előmozdítása. Ezért a benyújtott szerkezetátalakítási terv szerinti vállalati szerkezetátalakításhoz nyújtott támogatást nem az EK-Szerződés (3) bekezdése a) pontja, hanem c) pontja szerint kell értékelni.
- (51) A Jahnke vállalat a kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló, 1996. április 3-i 96/280/EK bizottsági ajánlás ⁽⁸⁾ értelmében kis- és középvállalkozásnak minősül.

2. A támogatás nyújtása engedélyezett szabályozás keretében

- (52) A Bizottság a vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatában megállapította, hogy Szász-Anhalt tartomány a „Szász-Anhalt tartomány kezességi irányelvei” ⁽⁹⁾ – a Bizottság által 413/91 számon (kezességi szabályozás) engedélyezett szabályozás – szerint kívánt hitelkezességet nyújtani. A 2 millió EUR értékű kezesség egy 2,5 millió EUR értékű hitel 80 %-ára vonatkozott.

⁽⁷⁾ Homatec: 2002.7.12-i határozat (HL C 310., 2002.12.13., 22. o.), Ambau: a Bizottság 2003/261/EK határozata (HL L 103., 2003.4.24., 51. o.).

⁽⁸⁾ HL L 107., 1996.4.30., 4. o. Lásd még a kiegészítő mellékletet, 11. cikk (1) és (6) bekezdése.

⁽⁹⁾ A pénzügy-minisztérium 2000. április 4-i és 2001. március 3-i körrendeletével módosított irányelv.

- (53) Szász-Anhalt tartomány továbbá egy konszolidációs hitelt is nyújtott 260 000 EUR értékben. Németország szerint ez a szász-anhalti közép vállalkozásoknak nyújtott konszolidációs hitelek nyújtásáról szóló irányelv alkalmazásával történt, amelyet a Bizottság N 452/97 szám alatt (második szabályozás) szintén jóváhagyott.
- (54) Mindkét szabályozás esetén teljesülniük kell bizonyos feltételeknek ahhoz, hogy támogatást lehessen nyújtani: szerkezetátalakítás esetén a támogatást csak olyan szerkezetátalakítási tervekre lehet nyújtani, amelyekkel a kedvezményezett hosszú távú jövedelmezősége helyreállítható; ezenkívül a támogatás mellett a kedvezményezettnek jelentős saját tőkével kell rendelkeznie, végül pedig a támogatás legfeljebb olyan mértékű lehet, amilyen mindenképpen szükséges a kedvezményezett versenyképességének helyreállításához. Mindkét szabályozás tiltja a beruházási támogatás nyújtását újonnan alapított vállalkozásoknak.
- (55) A Bizottság a 659/1999/EK rendelet 10. cikkének (3) bekezdése alapján információkat kért a Szász-Anhalt tartomány által nyújtott konszolidációs hitelről, hogy megállapítsa, hogy az intézkedés megfelel-e a második szabályozás minden feltételének.
- (56) A Bizottság aggályát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy teljesül-e a tervezett kezesség esetén a kezességi szabályozás minden feltétele (a hosszú távú jövedelmezőség helyreállítása, újonnan alapított vállalkozás első befektetéséhez nyújtott támogatás tilalma). A Bizottság következőképpen *ad hoc* támogatásként sorolta be a tervezett kezességet.
- (57) Németország az információkérésre és a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatra nyújtott válaszában kifejtette, hogy véleménye szerint mindkét intézkedést a mindenkor szabályozással összhangban nyújtották/nyújtják.
- (58) A 3. szakaszban található indoklások alapján a Bizottság úgy véli, hogy a benyújtott szerkezetátalakítási terv nem felel meg az iránymutatásokban foglalt jövedelmezőségi feltételnek. Továbbá úgy véli, a Jahnke nem jogosult szerkezetátalakítási támogatásra. Ezért a Szász-Anhalt tartomány által nyújtott hitel és kezesség nincs (nem volt) összhangban a mindenkor szabályozás összes feltételével.
- (59) Mivel egyik intézkedés sem felel meg a mindenkor érvényes támogatási rendszernek, ezért *ad hoc* támogatásként kell besorolni őket.
- (60) Az e határozatban értékelendő *ad hoc* támogatások összértéke az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdése értelmében tehát 2,82 millió EUR.

3. A Jahnkének nyújtott szerkezetátalakítási támogatás

- (61) A Bizottság a nehézségekkel küzdő vállalkozások megmentésére és szerkezetátalakítására nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatásokban⁽¹⁰⁾ részletesen megállapította a szerkezetátalakítási támogatások értékelésének feltételeit.

Támogathatóság

- (62) Az iránymutatások 3.2.2. pontja szerint újonnan alapított vállalkozásnak még akkor sem nyújtható megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatás, ha a kezdeti pénzügyi helyzete bizonytalan. Ez például olyankor fordulhat elő, ha egy új vállalkozás az előd vállalkozása felszámolásával keletkezik, vagy csupán annak vagyonértékeit veszi át. E szabály alól csak azok az esetek kivételek, amelyet a BvS a privatizációs megbízás keretében dolgoz fel, vagy az új szövetségi tartományokban előforduló hasonló esetek, amelyek esetében a vállalkozások 1999. december 31-ig felszámolás során jöttek létre, vagy vagyonértékeket vettek át.
- (63) A Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatában megállapította, hogy az 1999 novemberében bejegyzett Jahnke újonnan alapított vállalkozás volt. A Bizottság kétségét fejezte ki, hogy a Jahnke mentesül-e az újonnan alapított vállalkozásoknak nyújtott szerkezetátalakítási támogatások tilalma alól, mert a HAMESTA vagyonértékeit nem számolták fel, és a Jahnke ezeket valójában nem is vette át, mivel a hitelezői gyűlés úgy határozott, hogy a Jahnke Halle vagyonértékeit nem értékesíti, hanem nyilvánosan elárverezi.
- (64) Németország válaszában úgy érvel, hogy a csődgondnok 1999. november 30-i Jahnke úrnak írott levele átvételi megállapodásnak tekintendő. Ebben a levélben ugyanis a csődgondnok kilátásba helyezte, hogy a Jahnke a vagyonértékeket azok eladásáig használhatja. A német hatóságok továbbá rámutattak, hogy a Jahnke 1999. decembere óta vezeti a HAMESTA üzleteit, és hogy Jahnke úr, valamint vállalkozása, a Jahnke Lenzen kötelezettségeket is vállalt.
- (65) Németország továbbá közli, hogy a Bizottság már több esetben engedélyezett újonnan alapított vállalkozásnak nyújtott támogatást. Itt hivatkozik különösen a Homatec és az Ambau ügyekre.
- (66) A német hatóságok szerint a HAMESTA vagyonértékeinek a Jahnke általi átvétele a következőképpen zajlott:

⁽¹⁰⁾ HL C 288., 1999.10.9., 2. o. Ezek az iránymutatások azért alkalmazandók, mert a támogatások egy részét annak megjelenése után nyújtották (lásd az iránymutatások 101. pontját.).

- (67) 1999. november 30-án a csődgondnok közölte Jahnke úrral, hogy amennyiben elnyeri a hitelezői gyűlés jóváhagyását, el kívánja adni a vagyonerőtekeket a Jahnkének. Jahnke úr azokat addig is használhatja a vagyonerőtekek többi bérlője jóváhagyásával, 2000. január 1. után fizetendő mintegy 13 000 EUR ellenében.
- (68) 2000 februárjában elkészült az adásvételi szerződés tervezete. Kiderült azonban, hogy a HAMESTA hitelezői gyűlése ezt az adásvételi szerződést nem hagyja jóvá, hanem a vagyonerőtekeket nyilvános árverésen kívánja áruba bocsátani, ezért 2000 májusában új, határozatlan idejű bérleti megállapodást írtak alá.
- (69) Németország először 2002-re, majd 2003-ra tervezte az árverés időpontját. A Jahnke biztosítani kívánta, hogy ezen az árverésen megszerezheti a vagyonerőtekeket, ezért először a HAMESTA hitelezőinek jelzálogjogát, majd a vagyonerőtekeket akarta megszerezni.
- (70) A Jahnke továbbá 76 694 EUR vételár ellenében megszerezte a HAMESTA raktárkészletét, és 2000 és 2002 között mintegy 237 000 EUR-t fektetett a vagyonerőtekek javításába.
- (71) A HAMESTA csődgondnoka 1999. november 30-án írásban közölte Jahnke úrral, hogy amennyiben a hitelezői gyűlés jóváhagyását megkapja, a HAMESTA vagyonerőtekeit 2,5 millió EUR ellenében el kívánja neki adni. A vagyonerőtekeket ekkor legkésőbb 2000. március 31-ig más bérelte. Ezenkívül felajánlotta Jahnke úrnak, hogy a bérlők egyetértésével 2000. január 1. után fizetendő mintegy 13 000 EUR összeg ellenében használhatja a vagyonerőtekeket.
- (72) A 2000 februárjában a csődgondnok és Jahnke között kötött adásvételi szerződés soha nem lépett érvénybe, mivel a HAMESTA hitelezői gyűlése a vagyonerőtekeket nyilvános árverés útján kívánta eladni.
- (73) 2000 májusában a csődgondnok és Jahnke úr között bérleti megállapodás született, amely egy év elteltével hathavi felmondási idővel volt megszüntethető. A megállapodás a HAMESTA csődeljárásának lezárásáig lett volna érvényes.
- (74) A Bizottságnak az a véleménye, hogy az 1999. november 30-i levélből nem derül ki egyértelműen, hogy a csődgondnok kötelezte magát, hogy véglegesen átadja a vagyonerőtekeket a Jahnkének. A csődgondnok csupán azt ajánlotta fel Jahnke úrnak, hogy a bérlők egyetértésével határozatlan ideig használhatja a vagyonerőtekeket.
- Jahnke úr a vagyonerőtekeket addig használhatja, amíg a csődgondnok a megállapodást a törvényes határidőn belül meg nem szünteti.
- (75) Mivel a csődgondnok nem kapta meg a hitelezői gyűlés jóváhagyását, nyilvánvalóan nem egyeztetett meg 1999 novemberében a vagyonerőtekek hosszú távú átadásáról. 2000. februárjában egyértelművé vált, hogy a hitelezői gyűlés nem támogatja a vagyonerőtekek Jahnkének történő közvetlen eladását, hanem nyilvános árverésen kívánja azokat értékesíteni.
- (76) A HAMESTA vagyonerőtekeinek tervezett árverésére a mai napig nem került sor. A német hatóságok szerint a 2003 végére tervezett árverés előtt új értékmegállapítást kell végezni. A Bizottság tehát nem indulhat ki abból, hogy a Jahnke meg tudja majd szerezni, vagy tartós használatba tudja venni a vagyonerőtekeket.
- (77) Ez az eset különbözik a Homatec és az Ambau esettől, amelyekre a nehézségekkel küzdő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatások megítéléséről szóló 1994. évi iránymutatás⁽¹¹⁾ volt az irányadó. A Bizottság az új szövetségi tartományokban fennálló rendkívüli körülmények miatt az 1994. évi iránymutatások értelmében az újonnan alapított vállalkozásoknak is engedélyezett szerkezetátalakítási támogatásokat „elhárítási megoldások” formájában⁽¹²⁾. Mivel a Homatec és az Ambau esetében olyan elhárítási megoldásokról van szó, amelyeknél az 1994. évi iránymutatások összes feltétele teljesült, a Bizottság e vállalkozásoknál akkor jóvá tudta hagyni a szerkezetátalakítási támogatásokat.
- (78) A jelen esetre azonban az 1999. évi iránymutatások alkalmazandók, amelyek az 1999. december 31. előtt feldolgozott esetekre korlátozzák az elhárítási megoldások fogalmát. Ez az eset továbbá tárgyi szempontból is különbözik a másik kettőtől, mivel a Jahnke nem hosszú távra vette át a HAMESTA üzletét, hanem csupán a csődgondnok ajánlata alapján, amely szerint a vagyonerőtekeket csupán a csődeljárás lezárásáig használhatja. Ebben különbözik a jelen eset a két előbbi esettől. Mivel ezt az esetet a szigorúbb, új iránymutatások alapján kell értékelni, a Bizottságnak más mértékeket kell alkalmaznia, mint a Homatec vagy az Ambau ügyében.
- (79) A Bizottság a már ismertetett okok miatt nem indulhat ki abból, hogy a Jahnke mentesülhet az újonnan alapított vállalkozásoknak nyújtott szerkezetátalakítási támogatások általános tilalma alól.

⁽¹¹⁾ HL C 386., 1994.12.23., 12. o.

⁽¹²⁾ Olyan új vállalkozásoknak, amelyek csődeljárásból keletkeztek, és a csődbe ment elődvállalkozás üzletét átvették.

(80) A Bizottság úgy véli a szerkezetátalakítási támogatások tilalmával kapcsolatos fenti megfontolások alapján, hogy a támogatásokra nem alkalmazható az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja. Annak megállapítására, hogy az intézkedések megfelelnek-e az engedélyezett támogatási rendszerek egyéb feltételeinek, a Bizottság megvizsgálta az iránymutatások további alkalmazandó feltételeit.

A jövedelmezőség helyreállítása

(81) Az iránymutatások szerint a szerkezetátalakítási tervnek a reális felmért jövőbeli működési feltételek alapján megfelelő időn belül helyre kell állítania a vállalkozás hosszú távú jövedelmezőségét és egészségét. A jövedelmezőség feltétele akkor teljesül, ha a szerkezetátalakítás révén a vállalkozás képes lesz arra, hogy a leírással és a kamatterhekkel együtt az összes költséget kifizesse, és minimális tőkemegtérülést hozzon, miközben a szerkezetátalakítás után ne legyen szükség további támogatásra, és képes legyen a versenyt a piacon saját erejéből megállni.

(82) A Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatában megállapította, hogy a szerkezetátalakítási terv fő eleme a Jahnke Lenzennel való együttműködés. Ezzel kapcsolatban a Bizottság megjegyezte, hogy nem hagyhat jóvá olyan szerkezetátalakítási tervet, amelynél a támogatás kedvezményezettje nem képes mindenképpen arra, hogy a szerkezetátalakítási intézkedéseket egymaga végrehajtsa. Ezenkívül kétségét fejezte ki azzal kapcsolatban is, hogy a befektető rendelkezik-e a vagyonerőtelék megszerzéséhez szükséges pénzügyi forrásokkal. Mivel a szerkezetátalakítás időszaka 2002 novemberében fejeződött volna be, a nyilvános árverés azonban 2002 márciusa és szeptembere között történt volna, a Bizottság aggályait fejezte ki, hogy a szerkezetátalakítási terv helyreállíthatja-e az iránymutatásoknak megfelelően a Jahnke hosszú távú jövedelmezőségét.

(83) A rendelkezésre álló információk szerint a Jahnke eddig nem volt abban a helyzetben, hogy a HAMESTA vagyonerőtelék véglegesen megszerezze, ami már magában is azt támasztja alá, hogy a vállalkozás nem életképes. Az alábbi okok miatt aligha lehetséges, hogy a Jahnke a vagyonerőteléket a közeljövőben megszerezhesse:

- a) a Jahnke nem kapta meg a vagyonerőtelék finanszírozásához szükséges 2,5 millió EUR bankhitelt;
- b) a beruházó csak korlátozott pénzforrással rendelkezik;
- c) a Jahnke 2002-ben csődöt jelentett.

(84) A szerkezetátalakítási koncepció gyengéje az, hogy soha nem voltak biztosítva a végrehajtás, azaz a vagyonerőtelék átvételének pénzügyi feltételei. Az eljárás megindításáról

szóló határozat után érkezett információkból nem lehet arra következtetni, hogy bármely időpontban kötelező vállalatot tett volna a finanszírozó bank. A bemutatott adatokból az sem következik, hogy a befektető az indítási intézkedések finanszírozására már felhasznált saját forrásaiból vagy netán a vállalat tervezett hasznából maga tudta volna finanszírozni a hiányzó pénzügyi eszközöket, hiszen ez utóbbi szintén nem volt elegendő.

(85) A Bizottság kétségeit továbbá az is alátámasztja, hogy a Jahnke tényleges eredményei elmaradtak a várakozásoktól. Míg a szerkezetátalakítási terv 2000-ben 250 000 EUR, 2001-ben pedig 600 000 EUR éves eredményből indult ki, a valós eredmény 2000-ben 100 000 EUR, 2001-ben pedig 15 000 EUR volt.

(86) A Bizottság nem indulhat ki abból, hogy a szerkezetátalakítási terv reális feltételezéseken alapul, és a Jahnke hosszú távú jövedelmezőségét megfelelő időn belül helyre lehet állítani.

A verseny torzulása

(87) A szerkezetátalakítási tervben olyan intézkedéseknek kell szerepelniük, amelyek kiegyenlítik a verseny esetleges kedvezőtlen hatásait, hiszen máskülönben a nyújtott támogatás ellentétes lenne a közös érdekekkel, és nem mentesülhetne az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján a tilalom alól.

(88) Ennek az a feltétele, hogy a szerkezetátalakítási terv a kapacitások végleges csökkentésével vagy megszüntetésével érezhetően, a kapott támogatás összegének megfelelően hozzájáruljon az érintett közösségi piacnak megfelelő gazdasági ág szerkezetátalakításához, amennyiben az érintett vállalkozás a Közösség olyan piacán működik, ahol a tárgyilagos értékelés szerint a kínálat és a kereslet alapján strukturális termelési kapacitási felesleg állapítható meg. Amennyiben nem áll fenn felesleges strukturális kapacitás, a Bizottság általában nem kéri a támogatás ellenszolgáltatásaként a kapacitás csökkentését.

(89) Németország bemutatta a Bizottságnak az acélszerkezetgyártási piac helyzetére vonatkozó adatokat, és ezekkel bizonyította, hogy nincsenek felesleges strukturális termelési kapacitások sem a német piacon, ahol a Jahnke Halle túlnyomórészt működik, és ahol piaci részesedése 1 % alatt van, sem az európai piacon, ahol a Jahnke piaci részesedése 0,001 % alatt van.

- (90) Mivel a Jahnke a kis- és középvállalkozások közé tartozik, és a szerkezetátalakítási tervben nem szerepel termelési kapacitásának bővítése, a Bizottság úgy véli, hogy teljesül az iránymutatásokban szereplő megfelelő feltétel.

A szerkezetátalakítási költségek és a haszon aránya

- (91) A szerkezetátalakítás megvalósításához szükséges támogatás összegét és intenzitását a minimális mértékre kell korlátozni, és a Bizottság szempontjából annak megfelelő arányban kell állnia a várható előnyökkel. Ezért a befektetőnek saját forrásaiból is érezhetően hozzá kell járulnia a szerkezetátalakítási költségekhez.
- (92) A Németország által bemutatott adatok szerint a beruházó által tervezett önrész az összköltség mintegy 21 %-a. Mivel a Jahnke középvállalkozásnak számít, a Bizottság kevésbé szigorúan értékelheti a támogatást. A Bizottság ezért azon a véleményen van, hogy a befektetői önrész méltányos.

V. VÉGKÖVETKEZTETÉS

- (93) A Bizottság a fenti okfejtés alapján megállapítja, hogy bár eloszlottak a verseny ésszerűtlen torzulását és a támogatás megfelelőségét illető kétségei, nem teljesül sem a vállalkozás támogathatóságának feltétele, sem pedig a szerkezetátalakítási iránymutatásokban szereplő jövedelmezőségi kritérium. Ezért a támogatás nem tekinthető a közös piaccal összeegyeztethetőnek.
- (94) A Bizottság megállapítja, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság az EK-Szerződés 88. cikke (3) bekezdésének megszegésével jogtalanul nyújtott 820 000 EUR támogatást.
- (95) Amennyiben még nem követelte vissza a kedvezményezettől a jogtalanul nyújtott támogatásokat, amelyek a BvS két, 560 000 EUR összegű hiteléből és Szász-Anhalt tartomány 260 000 EUR összegű hiteléből állnak, ezt meg kell tennie,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Azok a támogatások, amelyeket Németország a BvS két hitele formájában 560 000 EUR értékben, valamint Szász-Anhalt tartomány hitele formájában 260 000 EUR értékben nyújtott a Jahnke Stahlbau GmbH-nak, nem összeegyeztethetők a közös piaccal.

2. cikk

Az a támogatás, amelyet Németország Szász-Anhalt tartomány kezessége formájában nyújtott a Jahnke Stahlbau GmbH-nak 2 000 000 EUR értékben, nem összeegyeztethető a közös piaccal.

3. cikk

(1) Németország megtesz minden intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy visszakövetelje a kedvezményezettől az 1. cikkben említett, jogszerűtlenül rendelkezésre bocsátott támogatásokat.

(2) Amennyiben a nemzeti eljárás lehetővé teszi a határozat azonnali tényleges végrehajtását, a támogatásokat a nemzeti eljárás szerint kell visszakövetelni. A visszakövetelendő támogatásra kamatokat kell felszámítani attól az időponttól kezdve, amikor a támogatás a kedvezményezett rendelkezésére állt, a tényleges visszafizetésig. A kamatokat a regionális támogatások támogatási egyenértékének kiszámításához használt kulcs alapján kell kiszámítani.

4. cikk

Németország e határozat kihirdetését követő két hónapon belül közli a Bizottsággal, hogy milyen intézkedéseket hozott a határozatnak való megfelelés érdekében.

5. cikk

Ennek a határozatnak a Németországi Szövetségi Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2003. október 1-jén.

a Bizottság részéről

Mario MONTI

a Bizottság tagja